

Emlékezés Róth Flórisra, az OMBKE volt elnökére és tiszteletbeli elnökére születésének 150., halálának 60. évében

LIPTAY PÉTER okl. kohómérnök (Salgótarján)

Róth Flóris bányamérnök „A köz java a legfőbb törvény” elv szellemében élt egy életen át (1865-1955)

A délvidéki, Torontál megyei Nagyikindán (Kikinda) született 1865. január 27-én a tizenegy gyermekes kocsigyártó iparosmester legkisebb fiaként. Az elemi és alsó gimnáziumi tanulmányait Temesváron, illetve Selmecbányán végezte. Tehetségével, szorgalmával kitűnt társai közül, s hamarosan a főiskolai önképzőkör alelnökévé választották.

1887-ben akadémiai hallgatóként tagja lett az akkor létrejött *Bányászati és Kohászati Irodalompartoló Egyesületnek*. Az akadémia bányamérnöki szakán 1890-ben fejezte be jeles eredménnyel tanulmányait, amit az államvizsga jeles oklevele követett 1894-ben.

Gyakorlati pályafutását a vihnyei Kachelmann gépgyárban – mely a monarchia egyik legismertebb bányagépeket, berendezéseket gyártó üzeme volt – kezdte meg, s mintegy 10 hónapig dolgozva a géptani ismereteit gazdagította. Részt vett a bányagépek tervezésében, a hodrusbányai Móder-tároló zúzóművének építésében.

A *Salgótarjáni Kőszénbánya Rt.* (SKB Rt.) kötelékébe 1891. június 1-jén lépett, s 48 évet átfogó bányamérnöki munkájából 47 évet itt töltött el. Bányászati tevékenységét Salgótarjában kezdte el, ahol Gerber Frigyes igazgatósága alatt az inászóli bányakerületben üzemvezető mérnök volt. Munkájával elégedett vállalati vezetők a petrozsényi bányához vezényelték 1895. január 1-jével üzemvezető főmérnöknek, majd igazgatóhelyettesnek. Róth Flóris harmincévesen került a fontos beosztásba, amikor a Hunyad megyei 4000 lakosú Petrozsénybe került. A Salgótarjáni Kőszénbánya Részvénytársaság, dr. Chorin Ferenc elnök-vezérigazgató irányításával lépett ki az egyre szűkebb nógrádi határok közül, miután megvásárolta a Királyhágón túli területek szénjogait. Az erdélyi szénbányászatuk központjának szánták Petrozsényt, bánya-igazgatónak Salgótarjából küldték ki Andreich János bányamérnököt. Feladata Róthtal együtt az volt, hogy szervezzék meg a terület bányászatát s építsék ki üzemeit.

Róth Flóris kitűnő szakértelmére, munkájára felfigyelve 1899 szeptemberétől mintegy három éven keresztül a *Magyar Általános Kőszénbánya Rt.* budapesti központjában „bizalmi küldöttként” dolgozott, azaz műszaki tanácsadó volt vállalata, a Kereskedelmi Bank Rt. és a Wiener Bankverein megbízásából. 1902. április

1-jétől ismét az SKB Rt. központi igazgatóságán dolgozott bányafelügyelői, majd központi bányai igazgatói minőségben. Feladata a szénbányászat műszaki vonatkozású ügyeinek kézbentartása volt.

Bányatisztviselői munkája mellett 1889-1902 között a selmeci választókerület országgyűlési képviselőjét is ellátta. Jutott azonban idejéből arra is, hogy több bányaterületről szakmai jelentéseket készítsen 1896-tól 1917-ig bezáróan. Közben Andreich Jánost 1907-ben a kormány a szervezés alatt álló állami szénbányák vezetésével bízta meg, Chorin elnök Róth Flórist nevezte ki a petrozsényi szénbányák igazgatójának. Ezt az állást 1911-ig töltötte be. Munkakörében feltétlen bizalmat élvezett, gyakorlati tevékenységének kibontakoztatására tág tere nyílt. A műszaki létesítményeken kívül kórházakat, iskolákat, lakásokat, kaszinókat építtetett, melyek révén Petrozsény általános fejlődését is elősegítette. Mint bányai igazgató, Hunyad megye törvényhatósági tagjai között szerepelt. 1912-1917 között újra az SKB Rt. budapesti igazgatóságán dolgozott központi bányai igazgatóként.

Életének egy újabb szakasza 1918. január 1-jével kezdődött el, amikor ismét Salgótarjában helyezték, hogy átvegye az ország egyik műszakilag legnehezebb bányavidékének az irányítását. Kinevezésével Gerő Nándort váltotta fel, akit Budapestre helyeztek. Róth Flóris 1918-tól az 1938-ban történt nyugdíjba vonulásáig dolgozott Salgótarjában. Két évtized alatt úttörő munkát végzett munkatársaival a szállítóberendezések és a bányaművek korszerűsítése terén. A nehézségek ellenére is biztosította az ország érdeke által kívánt széntermelést. 1918. szeptember 16-án hosszú szolgálatának, eredményes működésének, a bányászat érdekében szerzett érdemei elismeréseként bányatanácsosi címet kapott. Róth 1919-ben kerületi műszaki biztosként tovább irányította a salgótarjáni igazgatóságot, s a Szociális Termelési Népbiztoság Bányászati Szakosztályának műszaki csoportjában szerepelt. Érdemeit továbbra is elismerés övezte, a bányászat fejlesztéséért 1922-ben főtanácsossá, 1923-ban bányai ügyi főtanácsossá nevezték ki. Az SKB Rt. közgyűlése 1923. május 3-án az igazgatóság tagjai közé választotta. Ezzel először került az igazgatóságba gyakorló szakember, a mérnöki munka megbecsüléseként. Mint igazgatósági tagot egyúttal a központi műszaki igazgatóság vezetésével is megbízták.

A *Magyar Mérnök és Építész Egylet* 1922-ben alelnökének választotta. Az *Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületnek* 1894-től volt tagja, 1923-tól a Salgótarjáni Osztály elnöke, majd 1934-től 1940-ig az országos egyesület elnöke, nyugdíjba vonulása után

Róth Flóris mellszobra Salgótarjában

tiszteletbeli elnöke. 1942-ben 50 éves tagsága alkalmából arany oklevelet kapott. Egyesületi elnökként 1938. december 18-án megalapította a „Pécs Antal-serleget”, és 1941-ben javasolta az egyesület első elnöke, gróf Teleki Géza arcképének megfestetését, amelynek valamennyi költségét magára vállalta.

Róth Flóris nemcsak a bányászat, hanem Salgótarján várossá fejlesztésében és a vármegye közügyeinek intézésében is fontos szerepet játszott. Ebbéli érdemeiért Salgótarján 1936. március 14-én díszpolgárává választotta. A kormány bányamérnöki pályafutása elismeréseként 1936. május 30-án a Magyar Érdemkereszt Középkeresztjével tüntette ki.

A szénbánya és a város vezetősége 1938. március 26-án búcsúztatta a nyugállományba vonuló Róth Flórist, aki nyugdíjba vonulását követően Budapestre költözött.

A hazai bányamérnöki kar 80. életévét taposó nesztorát, dacára már igen előrehaladott koránál fogva is legyöngült és megrokkant szervezetének, 1945. április hónap utolsó napjaiban a rendőrség vizsgálati fogságba vetette.

Róth Flóris mindig elsőrendű kötelességének tartotta a vezetésére bízott bányavállalat jól felfogott műszaki érdekeinek a legjobb tudásával, odaadásával való szolgálatát. Hivatalát úgy látta el, hogy a rendelkezésé-

re álló lehetőségek határáig – gyakran azon túlmenően is – áldozatkészséggel szolgálta a vállalat és munkásainak szociális érdekeit. A legválságosabb helyzetekben is kitartott szolgálati helyén, békés módon igyekezett a munkaadó és a munkavállalók között felmerült ellentéteket áthidalni. A bányász-körökben a munkássággal szemben tanúsított tárgyilagos és megértő magatartásáról volt közismert. Ennek tudható be, hogy 1918-1919-ben a salgótarjáni bányamunkásság bizalma tette meg a szénmedence termelési biztosává. A kritikus időkben a salgótarjáni szénmedencében – szemben az országos tendenciával – nem csökkentette a munkáslétszámot a szénkereslet és a termelés visszafejlesztésének arányában, hanem csak a vidékről bejáró és a mezőgazdaságban elhelyezkedést találó munkássággal redukálta a létszámot. A törzsmunkásságot túlnyomó részben, a széntermelés mennyisége által kívánt mértéket messze meghaladóan tartotta meg munkahelyén. A redukált munkanapok bevezetésével a gazdasági válság idején fedelet és legalább létminimumot biztosított ezeknek a bányamunkásoknak.

Róth Flóris jelmondata „*Salus Rei Publicae Suprema Lex Est*” (A köz java a legfőbb törvény) az elmondottak alapján igaznak tűnik. Mindvégig vállalta és teljesítette. Életének minden percét a munka, családját a bányászok nagy közössége jelentette. A sors hosszú életet jelölt ki számára, méltatlanul elfeledve, Budapestről kitelepítve 90 évesen hunyt el 1955. március 17-én hosszas betegség után Mezőberényben.

Ezzel be is fejezhető lenne életének ismertetése, de három kis kiegészítés még ide kívánczozik. Fentebb azt írtuk, hogy elfeledve hunyt el. Ez való igaz volt több évtizeden keresztül, de azért a salgótarjániak nem felejtették el egészen. Amikor az országunkban történt politikai változások lehetővé tették, emberi értékének és a városért tett munkálkodásának elismeréseként 2000-ben, az akkor létrehozott városi panteonban az első között avatták fel mellsobrát a városháza árkádjai alatt.

Ugyancsak nem felejtették el a mezőberényiek sem – ahol élete véget ért –, és a település honlapján levő „Helyismereti adatbázis”-ban röviden szintén megemlékeznek róla.

Salgótarjában pedig emléktáblát fognak elhelyezni születésének 150. évfordulója alkalmából egy régi bányászpületen, amely ma a Bányamúzeumunk épülete.

FORRÁS

Szvircek Ferenc: BÁNYÁSZKÖNYV; Salgótarján, 2000, p.: 638-641. (kiadta a Nógrád Megyei Múzeum)

Nemzetközi bányajogi képzés

Az Arizonai Egyetem megalapította a *Nemzetközi Bányajogi Központot* (Global Mining Law Center), mely interdiszciplináris intézmény jogászokat, bányászokat és másokat, akik a bányáiparral kapcsolatban állnak fog képezni. A központ emellett magas szintű kutatást, a bányászati vezetők találkozásának elősegítését, hasznos párbeszédet kialakítását tervezi.

A tantervben szerepel: a bányászat szellemi tulajdona, a vízügyi törvény, nemzetközi adózás, valamint a munkahelyi biztonság és jogi felelősség. A központ végzettséget (beleértve a mester fokozatot is) adó és anélküli kurzusokat, tréningeket is tervez, mind jogászok, mind bányászok részére bárholnan a világból.

E&MJ News 2015. augusztus 6.

PT